

Epidemiýanyň şok ediji dersleri!..

Category: Kitapcy, Medisina

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Epidemiýanyň şok ediji dersleri!.. EPIDEMIÝANYŇ ŞOK EDIJI DERSLERI!..

Dünýä taryhynyň iň uly köpçülikleýin sarsgynyny başdan geçirýär...

Mundan bu ýana ýaşayşyň iň uly girdaby – ölüm gorkusy...

Çünki dilsiz-agyzsyz virus belasy iň yzagalak ýurtdan dünýäniň iň ösen ýurduna çenli tutuş ýer ýüzüni gaplap alypdyr we durmuşyň ähli deňagramlylygyny çepbe çöwürüp taşlady...

Adamzat jemgyýeti koronawirus belasy zerarly soňy näbelli bir ugra tarap barýar... Ýagdaýlar juda wehim...

Millionlarça näsag, ýüz müňlerçe ölüm...

Belki-de, soňky ýüz ýylda ýaşayşyň ähli reflekslerini, ähli aýlanyşyny şular ýaly gazaply zarba uran we ýekeje urguda seňseleden, üstesine rehim-şepagatsyzlygy bilen adamzadyň ýaşayş ülnülerini çepbe çöwürüp, birinji belgili meselä öwren başga bir melamaty başdan geçirmändi...

Özüňiz seredip görüň: her pursat üstüne peýläp elhençlikler pürküp duran virus belasy sebäpli indi adamlar ne geçmişi ýatlap bilýärler, ne-de ertirki etjek işlerine taýýarlanyp bilýärler...

Aslynda dünýä gapyllykda üstüni basdyrmady... Çünki teleseriallardan çeper kinofilmlere, ylmy barlaglardan konferensiýalardaky nutuklara we hatda Bütindünýä Saglygy goraýyş guramasynyň on ýyl öňki duýduryşlaryna çenli, koronawirusyň barlygy birnäçe ýyl öň bilinýändigine garamazdan, tehnologiýanyň çäksiz güýjüne bil baglan adamzat baş-başdaklyga we owarramçylyga ýüz urup başlansoň, göze görünmez virus tarapyndan dyza çökerildi hemmeler...

Aňlaýana koronawirus munuň duýduryş jaňydyr!..

Koronanyň dünýä ykdysadyýetini çökerendigi, ekerançylykdan

bilim ulgamyna çenli ýaşaýyşyň ähli ugurlaryna zarba urandygy, jemläp alanda durmuşyň akymyny doly togtadandygy indi hemmeler üçin inkär edip bolmajak aýdyň hakykat... Ýogsa-da, mundan beýläk nähili bolarka?..

Hawa, koronawirus bir gün doly ýok bolup gitse, dünýäniň başyndan inen sosial-ykdysady weýrançylygyň iňňän sarsdyryjy netijeleri bolar...

Emma bärde gözden sypan käbir hakykatlar bar; ylym bu melamata garşy waksina we derman tapýança koronawirusyň mutasiýa geçirip, öňümizdäki güýzde dümew bilen bile ikinji gezek dolanyp gelme ähtimallygynyň hem bardygyny ýatdan çykarmaly däl...

Koronawirus janyň ýaşaýşa gyl ýaly inçejik sapak bilen ilteşip durandygyny ýene bir gezek adamzada görkezdi...

Hem-de adamzat geçmişde başdan geçiren uruşlaryndan başlap tebigy heläkçiliklere çenli ähli alada-gaýgysyny ýatdan çykardy...

Jemgyýet şeýle bir mizediji we lapyňy keç ediji apat bilen ýüzbe-ýüz boldy welin, gynandyryjy wakalaryň bolup geçýän wagtynda ýasyny-da ine-gana tutup bilmeýän ynsan portretleri orta çykyberdi!!! Çünki jemagatsyz gömülen merhumlar we gynansak-da her pida metbugat habarlarynda mälim edilen lapyňy keç ediji statistikadan ybarat hala geldi... Koronawirusdan ýogalan käbirleriniň mazarlarynyňam bilinmän galmagy, belki-de jemgyýetçilik sarsgynynyň iň uly trawmasy bolsa gerek...

Ýene bir gezek soralyň, ýeri mundan beýläk nähili bolarka?..

Hiç kim özüni aldamasyn, boş hyýal ýüwürtmesin... Koronawirus diňe adamzady dilsiz-agyzsyz uran ýokanç apaty däldir, şol bir wagtyň özünde dünýäniň indi özüni tanamagynyň gerekdigine yşarat edýän howp signallaryny berýän duýduryş jaňy hökmünde yzygiderli urulmagyny, üns merkezinde bolmagyny dowam etdirer... Çünki Afrikadan Amerika çenli adamzat indi giň territoriýalary edinmek, uly söweşlere girmek, häkimiýetleri goramak we pula-gara güýje çokunmak babatdaky tagallalaryndan özüni daşda tutmaga mejbur bolar...

Bir wirüs zerrejigi gelejegiň ýaraglary bolan ýadro ýaraglaryna, raketalara, uruş meýilnamalaryna hyzmat edýäm

sistema däl-de, parahatçylyga, asudalyga we iň ähmiýetlisi-de saglyga pul harç etmeli döwür gelendigini küdün ýaly ýumrugyny urdu-da, adamzady aýňaltdy!..

Koronawirus milliardlarça dollar harç edilip renta (girdeji) maksatly kämilleşdirilen tehnologiýanyň adamlary ýok etmäge däl-de, adamlary bar etmäge we ömrüni uzatmaga hyzmat etmelidigini aňmyza ymykly sokdy goýdy...

Hawa, häzirki wagta çenli 300 müňe golaý jan alan gorkuzyjy bela ylmyň, senagatyň, tehnologiýanyň we internet rewolýusiýasynyň erbetlige däl-de, ýagşylyga, bagtly durmuşa, ynsana hyzmat etmelidigini iň aýdyň görnüşde gözümiziň önüne dikdi...

Gaflata düşme Türkiýe!..

Serediň: dünýäniň dilinde koronawirus bolşy ýaly, Türkiýede-de indi adamlar bu ýokanç keselden başga hiç zadyň gürrüňini edenoklar...

Türkiýäniň soňky ýigrimi ýyldyr howatyrlyanyp gelýän we howpuny gün geçdigisaýy artdyryýan ýer titreme howpy-da ýatdan çykdy...

Alymlaryň bu boýunça howatyrlandyryjy beýannamalaryna-da indi hiç kim üns berenok...

Terror belasy koronawirusdan gorkusyna hinine çekildi diýsek, şu wehim şertlerde haýynlyk bilen şehit edilen hukuk goraýjy işgärlerimiz hakynda-da ýeterlik gürrüň edip bilemezok...

Otstawkadaky general-leýtenant Erdogan Karakuş düýn göni ýaýlymda: «Kosmiki otag açyldy, 848 watan ogly ýekme-ýek öldürildi» diýýär, emma onuň bu endişä düşüriji gorkunç sözi sosial medýa mähellesiniň içinde guýa gaçan ýaly ýitip gidýär...

Hawa, epidemiýanyň soňky iki aýy üns merkeziniň gyrasyna taşlanan şeýle bir gorkunç wakalar bolup geçdi, emma bular ýaha habarlar gepleşiginde berilmedi, ýa-da koronawirusyň başagaýlygynda göze ilmän galdy...

Ynha, her geografiki giňişlikde ýaşaýşyň iň möhüm aýlanyşygyny-da, iň durmuşy-jemgyýetçilik hereketlerini-de, iň dartgynly we iň gapma-garşylykly wakalaryny-da üns merkeziniň gyrasyna gysyp çykaran koronawirus adamzadyň gelejeginiň dyrnagyň uýy ýaly virus zerrejiginiň ynsabyna galandygyny iň aýdyň görnüşde görkezdi...

Welhasyl, epidemiýa diňe türk jemgyýetine däl, bütin ýer
ýüzüne mizediji-oýaryjy dersler bermäge dowam edýär...

Ine şonuň üçinem alymlar güýzde dümew bilen bile ikinji
koronawirus tolkunynyň dolanyp gelme howpuna ünsi çekýärkä,
Türkiýede öňüni alyş çärelerini gowşatmagyň ýollaryny agtarýan
häkimiýetiň elinde dogruçyl we degerli esaslar ýok bolsa, onda
bu gaflat hiç bir şek-şübhesiz täze heläkçiliklere äkidip
biler...

Şonuň üçin ýene-de bir gezek ýatladýarys:

Öňüni alyş çärelerindäki gowşama jemgyýetde gorkuzyjy
perwasyzlygy döredip biler, bu bolsa epidemiýany hasam howply
möçberlerde garşymyza çykarar.....

Müňlerçe jan ýitgisi-de muny subut edip dur, bu gidişiň soňy
oýun-oýunjak zat däl!..

Mehmet FARAÇ,
farac65@gmail.com

04.05.2020 ý, «Yeniçağ» gazetini.

Terjime eden: Guwanç MÄMİLİYEW,
Stambul uniwersitetiniň talyby. Medisina